گزارش خبر
NEWSREPORT

کد خبر: ۵۱۱۲۴۷
سه شنبه ۲۱ مرداد ۱۴۰۴ ۱۵:۴۲

سعدمحمدی مطرح کرد؛ (قسمت اول)

تولید و ذخایر مس و طلا در جهان و ایران؛ ضرورت برنامه‌ریزی استراتژیک برای افزایش سهم بازار

مدیرعامل هلدینگ «ومعادن» در اولین کنفرانس تخصصی زنجیره ارزش فلزات طلا، مس و نقره گفت: سرمایه‌گذاری در بخش طلا به دو صورت اکسیدی و سولفیدی انجام می‌شود؛ برای استخراج هر تن طلای اکسیدی بین ۸ تا ۳۰ میلیون دلار سرمایه‌گذاری نیاز است؛ این بازه به دلیل تفاوت در نوع معدن، شکل ذخیره و عیار آن است؛ هر چه عیار بالاتر باشد، میزان سرمایه‌گذاری کمتر و هر چه عیار ریزتر باشد، سرمایه‌گذاری بیشتر می‌شود.

به گزارش پایگاه اطلاع رسانی معدن پیشرو-باران شاکری؛ کنفرانس تخصصی زنجیره ارزش فلزات طلا، مس و نقره روز دوشنبه ۲۰ مردادماه ۱۴۰۴ در هتل المپیک تهران با حضور مدیران، فعالان و کارشناسان حوزه معدن و صنایع معدنی برگزار شد. در این رویداد فرصتها، چالش‌ها و نیازهای توسعه در حلقه‌های مختلف زنجیره ارزش این فلزات گرانبها بررسی شد.

اردشیر سعدمحمدی، مدیرعامل هلدینگ سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات به عنوان سخنران آغازین این همایش با ارائه تازه‌ترین داده‌های جهانی و داخلی بازار طلا گفت: در دنیا شاخص‌های متعددی برای سرمایه‌گذاری حرفه‌ای در بخش معدن و صنایع معدنی تعریف شده است که تنها به صنعت محدود نمی‌شود؛ یکی از این شاخص‌ها، شاخص توسعه انسانی (HDI) است که از سه بخش «سلامتی»، «دانش» و «استانداردهای اقتصادی» تشکیل می‌شود؛ این شاخص عددی بین صفر تا یک است و مبنای اینکه کشوری از نظر تجارت و توسعه بتواند در زمره کشورهای موفق دنیا قرار گیرد، کسب عددی بالای هفتاد و پنج‌صدم در این شاخص است.

شاخص دیگری که باید مورد توجه قرار گیرد، شاخص CIP است؛ این شاخص امروزه در جهان از اهمیت بالایی برخوردار است و در این بخش، ظرفیت‌های تولید و صادرات در هر حوزه، ارزش افزوده ایجادشده و میزان سرانه تولید، اندازه‌گیری می‌شود؛ این شاخص با ارائه یک عدد مشخص، مسیر هدفگذاری را روشن کرده و به شما کمک می‌کند تا با تمرکز بر مؤلفه‌های مختلف، تجارت خود را به‌صورت هدفمند به سمت کشورهای خاص هدایت کنید.

چالش‌های آموزش و اکتشاف معادن در ایران

سعدمحمدی ادامه داد: اکتشاف در دنیا مسیری را طی می‌کند که از لحاظ دانش با شرایط فعلی دانشگاه‌های ما فاصله‌ای جدی دارد و برای از بین بردن این فاصله، تغییر سرفصل‌های آموزشی ضرورت دارد. این موضوع یکی از نقاط ضعف اساسی ما در صنعت است و لازم است بیش از پیش به آن پرداخته شود.

در سال ۲۰۱۲ میلادی حدود ۲۱.۴۸ میلیارد دلار در جهان برای اکتشاف سرمایه‌گذاری شده است، در حالی که بودجه سازمان زمین‌شناسی و سایر نهادهای متولی اکتشاف در ایران در مقایسه با این رقم بسیار ناچیز است. همچنین در حال حاضر، ۱۶درصد سرمایه‌گذاری بزرگ اکتشافی جهان در استرالیا انجام می‌شود که ذخایر آن نیز مشخص است.

رشد ۱۱ درصدی بازیافت طلا به دلیل کاهش عیار معادن

عرضه جهانی طلا در سال ۲۰۲۴ با رشد تولید معادن به بیش از ۴۹۷۴ تن رسید که این رقم بالاترین میزان در سال‌های اخیر است که ۳۶۶۱ تن از تولیدات طلا ناشی از معدن بوده و ۱۳۷۰ تن از بازیافت تأمین شده است. این رقم نسبت به سال ۲۰۲۳ که ۴۹۴۶ تن بوده، رشد اندکی داشته است، اما در قسمت بازیافت از ۱۲۳۴ تن به ۱۳۷۰تن رسیده و ۱۱ درصد رشد داشته که دلیل این افزایش، کاهش عیار در معادن است که باعث افزایش تولید شده و در واقع قسمت‌هایی با عیار بالاتر استخراج شود.

اردشیر سعدمحمدی در توضیح وضعیت تولید و عرضه طلا در بازار جهانی گفت: میزان عرضه طلا در بخش جواهرات با مصرف سالانه ۲۰۰۴ تن، ابزارهای فناوری‌های نوین به ویژه هوش مصنوعی با مصرف ۳۲۶ تن، و شمش و سکه طلا با ۱۱۸۶ تن، اصلی‌ترین بخش‌های مصرف طلا در جهان هستند، همچنین صندوق‌های سرمایه‌گذاری طلا نسبت به سال ۲۰۲۳ کاهش فروش داشته‌اند.

بانک‌های مرکزی جهان در مجموع ۱۰۴۵ تن طلا خریداری کرده‌اند و معاملات خارجی بورس نیز بیش از ۴۲۱ تن بوده است؛ این اعداد بخشی از مجموع ۴۹۷۴ تن طلای بازار ناشی از تولید را تشکیل می‌دهند و در این میان، ذخایر ایران حدود ۸۰۰ تن است؛ ذخایر طلای خالص جهان حدود ۶۴ هزار تن است که ایران حدود ۱.۲۵ درصد از این ذخایر را در اختیار دارد یعنی با وجود داشتن حدود ۱ درصد جمعیت جهان، سهم ایران از تولید این فلز نیز حدود ۱ درصد است.

ایران حدود ۱۴ تن تولید طلا دارد در حالیکه تولید جهانی ۳۳۰۰ تن است؛ همچنین با وجود ۱.۲۵ درصد ذخایر، نزدیک به ۰.۴ درصد تولید جهان را در اختیار داریم که نشان می‌دهد تناسبی بین تولید و ذخایر کشور وجود ندارد، بنابراین نیازمند تعریف و اجرای یک برنامه استراتژیک بر اساس مدل‌های

علمی و اقتصادی روز دنیا هستیم.

مدیرعامل هلدینگ «ومعادن» در ادامه گفت: سرمایه‌گذاری در بخش طلا به دو صورت اکسیدی و سولفیدی انجام می‌شود؛ برای استخراج هر تن طلای اکسیدی بین ۸ تا ۳۰ میلیون دلار سرمایه‌گذاری نیاز است؛ این بازه به دلیل تفاوت در نوع معدن، شکل ذخیره و عیار آن است؛ هر چه عیار بالاتر باشد، میزان سرمایه‌گذاری کمتر و هر چه عیار ریزتر باشد، سرمایه‌گذاری بیشتر می‌شود.

برای طلاهای سولفیدی، میزان سرمایه‌گذاری لازم بین ۲۰ تا ۵۰ میلیون دلار به ازای هر تن است که این میزان نیز بسته به شکل ذخیره، نحوه قرارگیری و عیار آن متفاوت است؛ این ارقام در سطح دنیا به عنوان مبنایی برای سرمایه‌گذاری در نظر گرفته شده‌اند و باید متناسب با شرایط کشور ما تطبیق داده شوند.

مدیرعامل هلدینگ سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات توضیح داد: در سال ۲۰۲۴، کشورهای کانادا، استرالیا و چین در حوزه اکتشاف طلا حدود ۵.۶ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری کرده‌اند. برای مثال، پروژه Lobo_Mart توسط شرکت Kinross Gold در شیلی با ذخیره‌ای حدود ۹.۸ میلیون اونس در دست اجرا است و برنامه آن سرمایه‌گذاری برای ورود به مدار تولید است.

حجم کل سرمایه‌گذاری‌های جهانی برای بهره‌برداری از پروژه‌های طلا حدود ۳۵ میلیارد دلار برآورد شده است؛ این آمارها نشان می‌دهد که کشورهای پیشرو در بخش معدن چگونه برنامه‌ریزی و سرمایه‌گذاری می‌کنند و ما نیز باید برای افزایش سهم خود از زنجیره ارزش جهانی، به چنین الگوهایی توجه کنیم.

همچنین شرکت Nevada Gold Mines در آمریکا سالانه سه میلیون و ۳۱۱ هزار اونس طلا تولید می‌کند که معادل حدود ۲.۹ درصد طلای جهان است؛ توجه به این آمار برای مقایسه با وضعیت داخلی ایران کمک می‌کند تا ابعاد و ظرفیت تولید کشور در مقیاس جهانی مشخص شود.

سعد محمدی در اشاره به وضعیت نامطلوب بهره‌وری در معادن کشور گفت: تاکنون ۱۲ هزار و ۹۰۰ پروانه بهره‌برداری در کشور صادر شده که تنها ۶۰۰۰ معدن فعال هستند و مجموع تولید این معادن ۵۲۲ میلیون تن است. بر این اساس، اگر این رقم را تقسیم کنیم، متوسط تولید هر معدن فعال به حدود ۸۰ هزار تن در سال می‌رسد که فعالان و کارشناسان اقتصادی به‌خوبی می‌دانند که متوسط تولید ۸۰ هزار تن برای هر معدن چه معنایی دارد!!

ضرورت به‌روزرسانی دانش بهره‌وری در معادن

سعدمحمدی ادامه داد: میزان تولید زغال‌سنگ جهان حدود ۸ میلیارد تن است که از این مقدار، ۱.۴ میلیارد تن آن زغال‌سنگ کُک‌شو و بقیه زغال‌سنگ حرارتی است، از این ۸ میلیارد تن، ۳ میلیارد و ۸۰۰ میلیون تن در چین تولید می‌شود. اگر ۳ میلیارد تن را کنار بگذاریم، تنها آن ۸۰۰ میلیون تن باقی‌مانده معادل ۳۰۰ برابر تولید ماست! این ارقام نشان می‌دهد که در بسیاری موارد برداشت‌ها و برآوردها اشتباه است و ضرورت دارد دانش فعالان این حوزه به‌روز شده و نگرش آن‌ها اصلاح شود.

این مدرس دانشگاه تأکید کرد: بهره‌وری تعریف علمی دارد و تنها زمانی محقق می‌شود که تغییرات تکنیکی باعث کاهش قیمت تمام‌شده شود. به‌عنوان مثال، تولید کنسانتره مس در جهان با راندمان ۹۷.۵ انجام می‌شود که ناشی از تغییرات تکنیکی است و این تغییرات باید در آموزش و اجرای عملی منتقل شود تا بتوان به معنای واقعی، بهره‌وری را عملیاتی کرد.

نگاهی به تولید و ذخایر طلای همسایگان ایران و روند تغییرات بازار جهان

مدیرعامل هلدینگ سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات بیان کرد: ازبکستان سالانه حدود ۲ میلیون و ۹۹۰ هزار اونس طلا تولید می‌کند که هر اونس طلا نیز معادل ۳۱.۱ گرم است؛ کشوری که در همسایگی ایران قرار دارد و به لحاظ دانش، اندازه و توانمندی‌های انسانی، کشور خاص یا دارای نیروهای استثنایی به شمار نمی‌رود، ولی با این‌حال، حجم تولید طلای آن در مقایسه با کشور ما قابل تأمل است.

بانک مرکزی هند در سال ۲۰۲۴ معادل ۷۲.۶ تن طلا خریداری کرده که نسبت به ۱۶.۲ تن سال ۲۰۲۳، رشدی ۳۴۸ درصدی داشته و مجموع ذخایر طلا در این کشور را به ۸۷۹.۶ تن رسانده است. میزان واردات طلا به هند در سال ۲۰۲۴ معادل ۷۲۴ تن بود که نسبت به سال قبل (۷۴۴ تن) کاهش اندکی نشان می‌دهد؛ سال ۲۰۲۴ خرید بانک مرکزی کشور چین نیز حدود ۴۴ تن بوده که نسبت به سال گذشته(۲۲۴ تن) کاهش زیادی داشته است.

در سه‌ماهه نخست ۲۰۲۵، بانک مرکزی چین خرید ۱۲.۸ تن طلا را خریداری کرده و ذخایر رسمی طلا در چین به ۲,۲۹۲ تن معادل ۶.۵ درصد ذخایر خارجی رسیده است. واردات طلا به چین در سال ۲۰۲۴ حدود ۱,۲۲۵ تن بوده که نسبت به سال قبل ۱۴ درصد کاهش داشته است.

در کل سال ۲۰۲۴ حدود ۷ تن خروج پول از صندوق‌های طلا در جهان بوده که نسبت به خروج پول ۲۴۴ تنی در سال ۲۰۲۳ بسیار کمتر بوده بدین معنا که صندوق‌ها، فروش طلا ندارند.

آمار خرید طلا توسط بانک‌های مرکزی جهان در سال ۲۰۲۴ معادل ۱۰۵۱ تن گزارش شده که لهستان با خرید ۹۰ تن طلا، ترکیه با ۷۵ تن و هند با ۷۳ تن در میان پیشتازان قرار دارند.

بیشترین ذخایر طلا در بانک‌های مرکزی متعلق به آمریکا با ۸,۱۳۳ تن، آلمان با ۳,۳۵۲ تن، ایتالیا با ۲,۴۵۲ تن، فرانسه با ۲,۴۳۷ تن، روسیه با ۲,۳۳۰ تن و چین با ۲,۲۹۲ تن است.

در حال حاضر قیمت هر اونس طلا حدود ۳۳۹۴ دلار است اما بر اساس پیش‌بینی شرکت‌های بین‌المللی، قیمت هر اونس طلا تا پایان سال ۲۰۲۵ ممکن است به بیش از ۳۵۰۰ دلار برسد.

سعدمحمدی اظهار داشت: در ایران، واردات طلای استاندارد در سال ۱۴۰۳ معادل ۹۲.۳ تن بوده که بیشترین میزان آن در تیرماه با ۱۵,۲۹۴ کیلوگرم ثبت شده است. همچنین ارزش شمش طلای وارداتی در این مدت ۷/۳ میلیارد دلار بوده است که نسبت به مدت مشابه در سال گذشته رشد ۲۴۹ و ۳۲۶ درصدی را در وزن و ارزش داشته است.

ذخایر طلا آمریکا تقریبا نزدیک به ۳۰۰۰ تن است، استرالیا با ۸۴۰۰ تن، بزرگ‌ترین کشوری است که ذخایر بسیار بزرگی دارد. روسیه نیز ۶۸۰۰ تن ذخایر طلا دارد و آفریقای جنوبی با ۵۰۰۰ تن در رتبه بعدی قرار می‌گیرد که شناخت این کشورها حائز اهمیت هستند.

آمریکا سالانه حدود ۱۷۰ تن طلا تولید می‌کند؛ در ایران، همان‌طور که گفته شد، تولید سالانه ۱۴ تن است، اما استرالیا با تولید ۳۲۰ تن و ذخایری بسیار بیشتر در جایگاه بالاتری قرار دارد. برزیل سالانه ۶۰ تن، کانادا ۲۲۰ تن و چین ۳۳۰ تن طلا تولید می‌کنند؛ به‌طوری‌که چین تقریباً در همه بخش‌ها، از جمله صنعت و معدن، روندی ثابت و میانگین تولیدی بین ۴۵ تا ۵۰ درصد را حفظ کرده است. روسیه سالانه ۳۲۰ تن، اندونزی ۷۰ تن و قزاقستان نیز ۱۲۰ تن طلا تولید می‌کنند؛ این آمار و ارقام نشان می‌دهد که توجه به ظرفیت کشورهای همسایه و برنامه‌ریزی دقیق برای بهره‌گیری از فرصت‌های تجاری در این حوزه، ضرورتی انکارناپذیر است.

بخش دوم سخنرانی تحلیلی دکتر سعدمحمدی که به تحلیل وضعیت تولید و بازار مس ایران و جهان اختصاص دارد طی روزهای آینده منتشر خواهد شد.